

Міністерство культури України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 2
від «04» листопада 2019 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ АРФА»
елементарного підрівня початкової мистецької освіти**

**Київ
2019**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» елементарного підрівня початкової мистецької освіти. Київ, 2019. 35 с.

Укладачі:

О. І. Гумен – заступник директора Київської дитячої школи мистецтв № 5 ім. Л. Ревуцького, викладач-методист класу арфи, доцент Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки, заступник голови Асоціації арфістів України (Національна всеукраїнська музична спілка), кандидат мистецтвознавства;

Л. В. Клєвцова – старший викладач вищої категорії Харківської дитячої школи мистецтв № 3, викладач класу арфи Харківської середньої спеціалізованої школи, артист оркестру Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка;

А. В. Колупаєва – викладач класу арфи Львівської дитячої музичної школи № 2 ім. Миколи Колесси, Львівської середньої спеціалізованої школи-інтернату ім. С. Крушельницької.

Рецензенти:

О. Г. Олійник – доцент Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка, кандидат мистецтвознавства;

Д. С. Корчинська – викладач-методист класу арфи Київської дитячої музичної школи № 4 ім. Д. Шостаковича, Київської дитячої школи мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського, Київської муніципальної академії музики ім. Р. Глієра.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Мета типової навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа»	4
2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	6
3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу	7
4. Нормативний зміст і обсяг навчальної дисципліни та результати навчання	7
5. Форми і засоби поточного та підсумкового контролю	22
6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання	24
7. Список рекомендованої літератури	25
ДОДАТКИ	26

ВСТУП

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» (далі – типова навчальна програма) визначає загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня музичного спрямування.

Типова навчальна програма містить мету, завдання навчальної дисципліни, перелік ключових компетентностей, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми дає можливість здобувачам освіти застосовувати компетентності, визначені освітньою програмою (інструментальні класи, арфа), у своєму повсякденному житті, а також продовжити набуття навичок гри на арфі за фахом або спорідненим видом мистецтва на середньому (базовому) підрівні початкової мистецької освіти.

Типова навчальна програма орієнтована на здобуття початкової мистецької освіти елементарного підрівня учнями в мистецьких школах, а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямком.

Типова навчальна програма розрахована на 4 (чотири) роки загальним обсягом 210 навчальних годин: із навантаженням 1 (одна) година на тиждень на першому-другому роках навчання (35 годин на рік), із навантаженням 2 (дві) години на тиждень на третьому-четвертому роках навчання (70 годин на рік). Для більш ефективного навчання з фаху учнів 6-7 років рекомендується додатково використовувати 1 (одну) годину з варіативної частини.

Нормативний зміст типової навчальної програми розрахований на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), а також може бути реалізований у навчанні осіб

старшого віку, які не мають початкових компетентностей, формування яких передбачено цією типовою навчальною програмою. У разі навчання осіб, старших за 6-7 років, кількість років навчання для опанування змісту типової навчальної програми може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, його/її можливостей, темпу опанування ним/нею нормативного змісту для досягнення результатів навчання, передбачених для четвертого року здобуття освіти на елементарному підрівні. У цьому випадку виклад передбаченого матеріалу ущільнюється шляхом відведення меншої кількості годин на той чи інший модуль типової навчальної програми.

Нормативний зміст типової навчальної програми базується на традиціях і сучасних досягненнях української, західноєвропейської та інших зарубіжних арфових шкіл і методик навчання гри на арфі. Враховує актуальні потреби особистості у творчому самовираженні, формуванні образного мислення та емоційно-естетичного досвіду.

Типова навчальна програма є основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа», в якій конкретизується: тематика; послідовність викладу навчального матеріалу; комплекс художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів; заходи поточного контролю та обсяг годин на опанування учнями змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей і можливостей.

1. Мета типової навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа»

Мета типової навчальної програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчальної дисципліни в логічній послідовності для досягнення учнями компетентностей, визначених освітньою програмою.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми сприяє розвитку в учнів початкових навичок гри на арфі (відповідної технічної складності) у поєднанні з розвитком художньо-естетичного смаку з належним ступенем емоційності та музикальності під час відтворення музичних творів із застосуванням засобів музичної виразності, а також мотивації до самостійного навчання.

Для досягнення цієї мети проводиться робота викладача та учня/учениці за такими напрямками:

формування та розвиток виконавського апарату – робота над загальною постановкою корпусу учнів, відпрацювання виконавських рухів, формування самоконтролю над м'язовими відчуттями, розвиток координації рухів; робота над якісним звуковидобуванням і чистою інтонацією (формування уявлень про якісний звук, робота над звуком і тембром, розуміння залежності якісного звуковидобування від правильної вільної постановки виконавського апарату, робота над чистою інтонацією за допомогою формування правильних музично-слухових уявлень про висоту звуку);

емоційно-образне виконання творів – розвиток художньо-образного мислення за допомогою формування вміння емоційно сприймати і відтворювати на інструменті музичні твори;

розвиток навички читання нот з листа – практичне використання знань, вмінь і навичок з музичної грамоти, формування вміння точно відтворювати на арфі нотний текст;

розвиток вміння підбирати на слух – формування здатності відтворювати на арфі нескладні знайомі мелодії;

формування самостійності під час домашніх занять – розвиток мотивації до самостійного навчання, здатності якісно виконувати навчальні завдання.

Зміст навчання передбачає: поєднання елементів традиційних музичних дисциплін (фах, читання нот з листа, ансамбль, музична грамота та практичне музикування, бесіди про мистецтво) в єдиному процесі послідовного набуття учнем/ученицею компетентностей (мистецько-теоретичної, теоретично-практичної в музичному мистецтві, музично-виконавської, компетентності з публічного мистецького виступу та колективної взаємодії в мистецтві).

Реалізація нормативного змісту навчальної дисципліни, визначеного типовою навчальною програмою, спрямовано на виконання таких **завдань:**

у когнітивній (пізнавальній) сфері – формування нових знань, вмінь і навичок для розвитку вміння створювати прості музичні образи шляхом застосування засобів музичної виразності гри на арфі для відтворення та інтерпретації музичних творів різних авторів, створення і самовираження через власні музичні твори;

у ціннісно-мотиваційній сфері – формування музичного смаку, потреби в постійному розширенні культурного світогляду та інтересу до виконавства на арфі й музичного мистецтва загалом; спонукання до виявів патріотичних почуттів; формування потреби до активної участі в освітньому процесі; розвиток комунікативних здібностей; формування вміння якісно та самостійно виконувати домашні завдання й відповідальності за набуті результати;

в емоційній сфері – формування та розвиток художньо-образного мислення учня/учениці за допомогою заохочення та спонукання до емоційного сприйняття творів мистецтва; розвиток вміння відтворювати музичні твори з належним ступенем емоційності та музикальності через засвоєння засобів музичної виразності; розкриття творчого потенціалу учнів;

у психомоторній сфері – формування здатності учнів до концентрації уваги; оволодіння ключовими навичками гри на арфі з вільною постановкою, якісним звуковидобуванням та чистою інтонацією, усвідомлюючи важливість правильно сформованих рухів; формування навичок копіювання виконавських прийомів (повторення за викладачем); прагнення вдосконалювати власний арфовий звук шляхом напрацювання автоматичних рухів для поєднання, упорядкування навичок арфової творчості, що сприяють стабільному та впевненому виконанню.

2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Освітній процес у межах типової навчальної програми здійснюється у формі навчальних занять (уроків), заходів поточного та підсумкового контролю.

Основною формою занять з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» є індивідуальний урок. У процесі ведення занять практикується індивідуальний підхід, враховуються вікові психологічні особливості учнів та індивідуальний темп засвоєння ними навчального матеріалу. Тривалість уроку з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій визначається відповідно до встановлених норм чинного законодавства.

За методами розвивального навчання рекомендовано застосування нестандартних видів уроків: урок-гра, урок-екскурсія, урок-концерт, урок-вистава, урок-конкурс, урок-квест тощо, що створює поєднання різних видів пізнавальної та творчої діяльності (зокрема, на засадах міждисциплінарної інтеграції). На всіх різновидах уроків можуть використовуватися навчально-ілюстративні матеріали та знання з інших навчальних дисциплін (фах – музична грамота та практичне музикування, фах – бесіда про мистецтво, фах – колективне музикування).

Рекомендації щодо проведення цікавого, пізнавального і творчого уроку:

створення позитивно-емоційної атмосфери протягом заняття;
 застосування виконавських, творчо-пошукових технологій;
 застосування інтерактивних технологій навчання;
 використання наочності (відеозаписи, ілюстрації);
 чергування різних видів діяльності – інтелектуальної, комунікативної, виконавської, рухової (через пластичне відтворення музики);
 поєднання різних видів виконавської діяльності учнів (інструментально-виконавська, вокально-виконавська, пластично-рухова);
 врахування індивідуальних психологічних особливостей учня/учениці та його/її темпераменту.

Викладач має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі), педагогічну ініціативу та розроблення власного/власної (авторського/авторської) методу / прийому / методики з описом педагогічної проблеми та оригінальних шляхів її вирішення.

Типова навчальна програма передбачає початок навчання на маленьких леверсних (ірландських арфах) для учнів з 6-7 років. За відсутності в закладах мистецької освіти таких музичних інструментів можливий початок навчання на великій педальній арфі за умови облаштування необхідними технічними засобами, зокрема, підйом рівня сидіння (підставки на стілець або регулювання висоти механічним стільцем) та фіксація ніг (підставки під ноги). Також можна розпочинати навчання з положення стоячи за музичним інструментом.

3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

Для результативного проведення занять з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» відповідні приміщення (класи) мають бути забезпечені необхідним набором *обов'язкових* матеріально-технічних засобів: музичними інструментами арфами різних розмірів (арфа концертна педальна (40–47 струн), арфами учнівськими з ручними перемикачами (леверси, на 27–36 струн з ключами та чохлами), фортепіано, столом, стільцями з механізмом регулювання висоти, стільцями, шафою, пюпітром для нот, метрономом з тюнером, дзеркалом (ширина 0,6–1 м., висота 1,5–2 м.), підставками під ноги, стендом для наочних посібників, наочними матеріалами, літературою з фаху, методичними зразками та *іншими ресурсами* згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами).

Додатково рекомендується використовувати технічне оснащення та додаткові музичні інструменти: ноутбук/комп'ютер або планшет (смартфон) з колонкою, дитячі шумові та ударні інструменти (для роботи над ритмом із учнями 6-7 років протягом першого року навчання). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб та можливостей мистецької школи.

4. Нормативний зміст, обсяг типової навчальної дисципліни та результати навчання

Перший рік навчання

Мета першого року навчання – знайомство з інструментом арфа та основами виконавського апарату.

Зокрема, за підсумками навчального року учні повинні:

знати будову інструмента арфа, розташування та назву струн;
розрізняти струни та знаходити їх в діапазоні всього інструмента;
вміти самостійно сісти за інструмент та поставити руки;

виконувати вправи для розвитку постановки рук та корпусу;

виконувати 3-4 п'єси з пам'яті в межах двох октав у скрипковому ключі на різні види техніки (гра кожною рукою окремо із залученням 1-2 пальців; гра обома руками по черзі 1-3 пальцями; гра мелодії правою та акомпанементу з 2-3 нот лівою рукою).

Розподіл змісту типової навчальної програми за модулями першого року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год/тиж)	Результати навчання
Модуль 1. Донотний період навчання. Формування	Ознайомлення учня/учениці з інструментом. Історія виникнення арфи. Будова інструмента. Назви струн.	8 (з них резервна – 1)	Знає будову інструмента, назви струн. Вміє правильно за допомогою вчителя сісти за інструмент та тримати

<p>правильної постановки.</p>	<p>Правила догляду за інструментом та підготовка до занять. Організація правильної посадки за інструмент та загальної постановки корпусу. Формування виконавських навичок без інструмента, підготовчі вправи, звільнення м'язів, пристосування до інструмента. Організація правильної постановки правої і лівої рук. Формування первинних виконавських рухів, Формування звуковисотних уявлень. Ознайомлення з динамікою, різними ритмічними фігурами та ладами.</p>		<p>положення корпусу і рук. Повторює (грає) за викладачем музичний матеріал на одній струні другим пальцем, змінюючи праву і ліву руки по черзі з відпрацьованим рухом кисті. Запам'ятовує та інтонаційно чисто відтворює голосом почуту мелодію, яка складається з кількох нот. Відображає рухами рук характер музики. Вміє повторити і простукати за викладачем простий ритм. Відрізняє мажорний і мінорний лади.</p>
<p>Модуль 2. Початок застосування нотної грамоти. Читання з листа.</p>	<p>Відтворення нотного запису, формування взаємозв'язку між звуком та його графічним зображенням. Продовження роботи над правильною та вільною постановкою виконавського апарату. Продовження роботи над формуванням виконавських рухів, координацією та синхронізацією рухів рук і пальців. Розвиток слухової уваги, слухового контролю, музичної пам'яті. Накопичення музично-слухових уявлень. Формування уявлення про можливості сили звуку; використання під час гри динамічних відтінків <i>f</i> (форте), <i>p</i> (піано), їх градацій. Знайомство з правилами концертного виступу; участь у перших концертах (концерти класу, школи тощо).</p>	<p>8 (з них резервна – 1)</p>	<p>Виконує по нотах музичний матеріал окремими руками, почергово поєднуючи два пальці в позиції. Фіксує початок і кінець музичного тексту. Усвідомлює, що внаслідок правильної артикуляції пальця в долонь звук стає якісним. Повторює (грає) на інструменті за викладачем п'єси з простими ритмами на одній ноті та в межах однієї октави. Виконує вправи на поєднання всіх чотирьох пальців у висхідних і низхідних рухах кожної руки окремо. Розуміє зміст прослуханого, намагається вербально виразити власне емоційне ставлення до прослуханого твору. Вміє описати враження після прослуховування творів різних жанрів та характерів. Висловлює бажання</p>

			<p>підбирати на слух знайому мелодію.</p> <p>Учень/учениця і батьки усвідомлюють важливість регулярних домашніх (самостійних) занять для опанування рухових навичок.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 (один) твір напам'ять.</p>
<p>Модуль 3.</p> <p>Поєднання правої і лівої рук та їх синхронізація.</p> <p>Організація первинних аплікатурних навичок.</p>	<p>Різновиди прийомів гри на арфі: гама, арпеджіо, акорди, <i>glissando</i>.</p> <p>Вправи на синхронізацію обох рук.</p> <p>Плавне сполучення струн, підготовчі вправи для гри гами.</p> <p>Виховання усвідомлення в учнів залежності якості звука від вільного стану виконавського апарату, від правильної та активної артикуляції пальців рук у долонь та правильного положення ліктів, розташування пальців рук на середині струн.</p> <p>Вивчення тривалостей нот.</p> <p>Початкові знання про основи музичної думки (початок фрази, речення, рух до кульмінації, закінчення).</p> <p>Удосконалення навичок попереднього планування роботи.</p> <p>Формування відчуття ансамблевого виконавства.</p> <p>Другий концертний виступ.</p>	10 (з них резервні – 2)	<p>Розуміє початкові види гри синхронно та по чергово лівою та правою руками.</p> <p>Відрізняє акомпануючу роль певної руки та ведення мелодичної лінії іншою рукою.</p> <p>Вміє плавно переносити руки з однієї октави в іншу, змінюючи праву і ліву руки при грі арпеджіо трьома пальцями в межах 2-х октав.</p> <p>Демонструє вправи на підкладання 4-го пальця для виконання гами в межах 1-шої октави кожною рукою окремо.</p> <p>Виконує прийом <i>glissando</i> кожною рукою окремо вниз 1-м пальцем та вверх 2-м пальцем по звукоряду.</p> <p>Читає з нот та виконує музичний матеріал однією рукою в межах 1-шої октави окремо 2-м пальцем.</p> <p>Розрізняє нотний-запис тривалостей (цілу, половинну, чверть, восьму).</p> <p>Розуміє поняття початку та закінчення речення і руху до кульмінації.</p> <p>Демонструє початкові навички гри в ансамблі (з викладачем).</p> <p>Розпізнає і намагається відтворити на інструменті почуті звуки (в межах однієї октави).</p>

			<p>Вміє чітко визначати послідовність виконання завдань.</p> <p>Вміє сконцентрувати увагу на виконанні завдання.</p> <p>Виконує на концерті не менше ніж 1 (один) твір напам'ять.</p>
<p>Модуль 4. Виконання творчих завдань.</p>	<p>Ознайомлення з виконанням інтервалів (подвійних нот-терцій, кварт, квінт) та акордів окремим щипком з відіграванням кистю.</p> <p>Робота над активним підкладанням 4-го, 3-го пальців в гамоподібних рухах обома руками синхронно, гра арпеджованих послідовностей 1-3 пальцями, коротких та довгих з перекиданням лівої руки через октаву. Відпрацювання щипка двох та трьох нот одночасно з рухом кисті до себе. Підготовка до виконання інтервалів та акордів <i>Secco</i>.</p> <p>Первинні уявлення про лад, тональність.</p> <p>Знайомство з функцією педалей чи перемикачів (леверсів) на інструменті.</p> <p>Розвиток навичок читання нот з листа на розділеному для двох рук нотному стані.</p> <p>Ознайомлення з нотами на струнах в діапазоні всього інструмента.</p> <p>Застосування понять «такт», «розмір», «темп».</p> <p>Формування вміння розрізняти пісенні, танцювальні та маршеві твори, темпи (швидко, повільно). Вивчення творів напам'ять.</p> <p>Підготовка до комплексного контрольного заходу (академічного концерту).</p>	<p>9 (з них резервні – 2</p>	<p>Демонструє різні прийоми гри (гама в межах однієї октави кожною рукою окремо, арпеджію по три ноти з переносом лівої руки в межах 2-х октав, щипок окремих подвійних нот (інтервалів з відіграванням) та акорди тонічного тризвуку з оберненнями <i>Secco</i>) кожною рукою окремо в межах 2-х октав, <i>glissando</i> ввєрх та вниз зі зміною рук.</p> <p>Читає з листа 1-2 нескладні п'єси, мелодія яких розміщена в межах 2-х октав, та виконує їх однією рукою окремо 2-м пальцем.</p> <p>Розрізняє в нотному тексті ноти малої та першої октав та їх тривалості. Застосовує поняття такт, розмір, темп.</p> <p>Вміє відчувати настрій твору (весело, сумно).</p> <p>Знає конкретні способи подолання труднощів.</p> <p>Відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень.</p> <p>Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) програму з 2 різнохарактерних п'єс напам'ять.</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)	

Другий рік навчання

Мета другого року навчання – продовження роботи над формуванням виконавського апарату. Удосконалення й урізноманітнення технічних прийомів та розширення діапазону їх виконання до 3-х октав. Вивчення 3-4 п'єс різного характеру та стилю, різних епох, 2-3 етюдів на окреслені види технік.

Зокрема, за підсумками навчального року учні повинні:

знати відповідне, до нотонаписання, розміщення нот на арфі в межах 3-х октав, як скрипкового так і басового ключів;

володіти теоретичними знаннями про ключові знаки, знаки альтерації та вміти їх встановити за допомогою перемикачів чи педалей до початку виконання;

знати, що таке ліга, як вона позначається в тексті та як її відтворити на інструменті арфа;

знати прийоми для покращення якості звука;

читати з листа п'єси, мелодія яких розміщена в межах вивчених мажорних та мінорних тональностей у вивченому діапазоні;

використовувати різну силу звука у виконанні творів;

знати як позначається арпеджований акорд та вміти виконати його на арфі;

виконувати синкопований ритм;

грати на слух на інструменті найпростіші мелодії в межах вивчених тональностей однією рукою;

визначати загальну кількість необхідного робочого часу для самостійної роботи, розподіляти його протягом дня;

знати різні методи виконання домашніх завдань.

Розподіл змісту типової навчальної програми за модулями другого року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (1 год./тиж.)	Результати навчання
Модуль 1. Розвиток технічного виконавського апарату. Приєм ковзання 1-го та 4-го пальців. Формування режиму самостійних занять.	Подальша робота над постановкою виконавського апарату. Відпрацювання навичок правильної артикуляції пальців у долонь та кистьового руху. Знайомство з прийомом ковзання 1-го та 4-го пальців зі струни на струну. Вивчення нот басового ключа. Використання 4-го пальця в аплікатурі. Вправи на розвиток міцності 4-го пальця.	8 (з них резервна – 1)	Контролює стан м'язів та положення рук. Вміє самостійно сісти за інструмент. Усвідомлює залежність якості звука від місця щипку на струні. Розуміє важливість артикуляції пальців та положення ліктів під час гри на арфі. Демонструє прийом ковзання 1-го та 4-го пальців зі струни на струну. Володіє знаннями розміщення нот на нотному стані в межах трьох октав.

	<p>Формування навички гри акордів обома руками синхронно <i>Secco</i>.</p> <p>Розвиток витривалості для роботи протягом 45 хв.</p> <p>Закріплення знань про дію перемикачів чи педалей та вміння їх застосовувати перед початком виконання.</p> <p>Формування художньо-образного мислення.</p>		<p>Володіє та застосовує при виконанні прийом ковзання 1-го та 4-го пальців.</p> <p>Розуміє різницю в характері виконання пісні, танцю, маршу.</p> <p>Знає назви нот на перемикачах або на педалях.</p> <p>Вміє до початку виконання поставити перемикачами чи педалями потрібну тональність за ключовими знаками.</p> <p>Грає гаму в межах 2-х октав синхронно обома руками з підкладанням 3-го – 4-го пальців.</p> <p>Виконує вправи для розвитку акордової техніки.</p> <p>Відрізняє скрипковий та басовий ключ.</p> <p>Розуміє розташування низького і високого регістрів на інструменті та в нотонаписанні.</p>
<p>Модуль 2.</p> <p>Розвиток звуковисотної, ритмічної та тембрової уяви.</p> <p>Розвиток музичного слуху.</p> <p>Ознайомлення з колористичними прийомами (стук по деці або бічній частині корпусу кулачком чи долонею, «ксилофонний ефект» притискання струни та ін.).</p>	<p>Робота над використанням різної сили звука.</p> <p>Опанування розташування пальців лівої руки в нижньому регістрі, з читанням нот у басовому ключі.</p> <p>Вивчення гам мажорних та мінорних (натуральних) тональностей в межах 1-2 ключових знаків.</p> <p>Розвиток внутрішнього музичного слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу.</p> <p>Знайомство зі знаками альтерації.</p> <p>Концертний виступ.</p>	<p>8 (з них резервна – 1)</p>	<p>Використовує різну силу звука під час виконання творів (знає та застосовує поняття <i>f</i> та <i>p</i>).</p> <p>Вміє контролювати правильність виконання нотного тексту.</p> <p>Визначає у творах напрямки руху мелодії.</p> <p>Вміє працювати в сповільненому темпі при роботі над технічними прийомами.</p> <p>Вміє старанно прислуховуватися до власного виконання, враховуючи кінцеву мету щодо якісного виконання.</p> <p>Розпізнає і відтворює на інструменті почуті звуки в різних регістрах.</p> <p>Розрізняє в нотному тексті ноти скрипкового ключа в межах 2-х октав та басового в межах 1-ї октави, їх тривалість.</p> <p>Знає як позначаються знаки</p>

			альтерації та вмiє їх встановити на інструменті до початку виконання. Вмiє застосувати у творі колористичні ефекти (стук, клацання, щипок на притиснутих струнах та ін.). Виконує на концерті не менше ніж 1 твір напам'ять.
Модуль 3. Контроль та коригування стану виконавського апарату. Робота над передачею образного художнього задуму твору.	Виконавські прийоми: гама обома руками в межах 3-х октав, арпеджіо короткі 1-3 пальцями обома руками, арпеджіо довге в 4 октави зі зміною і перекиданням рук. Акорди по 3 пальці обома руками. Підготовка до гри арпеджованих акордів. Продовження роботи над чистотою і правильністю виконання нотного тексту за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу з урахуванням художнього та образного задуму. Формування вміння висловлювати власне ставлення до почутих музичних творів. Концертний виступ.	10 (з них резервні – 2)	Виконує 3-4 вправи на різні види техніки під час розминки. Виконує гаму обома руками синхронно в октаву в межах 3-х октав з підкладанням 3-4 пальців у двох темпах (половинними, чвертями). Вмiє виконувати арпеджіо довгі з переносом рук через октаву в межах 3-х октав, арпеджіо короткі та акорди тонічного тризвуку з оберненнями по 3 пальці обома руками в межах 3-х октав, арпеджіо довге в 4 октави зі зміною і перекиданням рук. Демонструє правильну посадку за інструментом та вмiє контролювати її, а також положення корпусу, ніг та ліктів під час гри. Відтворює активну артикуляцію пальців у долонь та кистьовий рух при відіграванні. Вмiє повторити голосом почуті мелодії, які виконують викладач та старші учні. Вмiє проспівати гаму, а потім виконати її на інструменті. Виступає на концерті з вивченим твором/творами (1-2) напам'ять.
Модуль 4. Розвиток навички читання з листа. Виконання подвійних нот (інтервалів) окремим щипком	Опанування прийому гри арпеджованих акордів 1-3 пальцями кожною рукою окремо. Вивчення нотного запису пауз. Мажорні та мінорні гами	9 (з них резервні – 2)	Розрізняє на слух звучання півтону і тону між сусідніми звуками, які досягаються за допомогою перемикачів на одній струні перемикачів чи педалей. Визначає тривалості нот та

<p>з відігранням – терції, кварта, квінти, сексти. Арпеджовані акорди.</p>	<p>(мелодичні, натуральні) до 2-х знаків в межах 3-х октав. Удосконалення техніки гри гами різними тривалостями (чвертями та восьмими), арпеджіо короткі та довгі. Акорди обома руками. Ознайомлення зі штрихами <i>staccato</i> та <i>legato</i>. Виконання синкопи. Ознайомлення з різними методами виконання домашніх завдань. Ознайомлення з початковими навичками ансамблевої гри. Підсумковий контрольний захід (академічний концерт).</p>		<p>пауз у нотному тексті; вмiє рахувати їх під час гри. Досконало володіє знаннями розміщення нот скрипкового та басового ключів в межах малої, першої та другої октав. Читає музичний текст, в якому зустрічаються ноти, розташовані на додаткових лінійках. Вміє прочитати з листа 3-4 п'єси у вивчених мажорних та мінорних тональностях, використовуючи всі пальці та підготовлену аплікатуру однією рукою. Виконує простий синкопований ритм. Знає як позначається в нотах арпеджований акорд та як його виконувати кожною рукою окремо. Використовує різні прийоми виконання у музичних творах. Виконує просту партію в ансамблі з учнями молодших класів або з вчителем. Вміє визначити необхідний час для самостійної роботи та розподілити його протягом дня. Знає різні методи виконання домашніх завдань. Виконує на підсумковому контрольному заході (академічному концерті) 2 (дві) різнохарактерні п'єси напам'ять (однією з яких може бути твір в ансамблевому виконанні).</p>
Всього годин:		35 (з них резервні – 6)	

Третій рік навчання

Мета третього року навчання – поступовий перехід до виконавства на великій педальній арфі, удосконалення вивчених технічних прийомів та розширення діапазону їх виконавства до чотирьох октав (виконання 2-3 етюдів на різні види техніки); розвиток ансамблевого виконавства, виконання 3-4 п'єс

різних епох, стилів, характерів та жанрів, 1 твору великої форми (соната, сонатина, варіації та ін.).

Зокрема, за підсумками навчального року учні повинні:

знати різновиди арф та їх відмінності, вміти самостійно сісти за інструмент арфа, контролюючи правильність розташування корпусу, ніг та рук;

знати розташування та назви педалей та вміти їх переставляти відповідно до тональності твору;

виконувати вивчені технічні прийоми впевнено, з усвідомленням правильного звуковидобуття;

мати первинні уявлення про музичну форму та складові частини музичного формування (мотив, речення);

знати основні музичні терміни;

розуміти необхідність обов'язкового вивчення гам, вправ та етюдів;

визначати на слух характер прослуханого твору та вміти описати свої враження;

вміти підібрати на слух на арфі нескладні знайомі мелодії;

читати з листа незнайомі п'єси;

виконувати різні за характером музичні твори з використанням різних прийомів та технік;

вміти контролювати свій виконавський апарат під час домашніх (самостійних) занять, аналізувати своє виконання.

Розподіл змісту типової навчальної програми за модулями третього року навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (2 год. /тиж.)	Результати навчання
Модуль 1. Удосконалення арсеналу технічних прийомів та діапазону їх виконання. Виконання окремих інтервалів відкритою та закритою долонею з відіграванням лівою рукою (сексти, септими, октави). Знайомство з концертною педальною арфою.	Вивчення прийомів гри гами обома руками в октаву паралельно в діапазоні 4-х октав в різних темпових і ритмічних послідовностях (половинними, чвертями, тріолями, синкопами). Арпеджіо, акорди <i>secco</i> та арпеджовані акорди. Ознайомлення з формами музичних творів (варіації, соната, фантазія, концерт). Продовження роботи над формуванням художньо-образного мислення.	16 (з них резервні – 1)	Виконує гаму, арпеджіо короткі висхідні та довгі з переносом рук позмінно, акорди <i>secco</i> та арпеджовані по 3 пальці обома руками в межах 4-х октав. Знає музичні форми творів (варіації, концерт тощо). Визначає на слух характер прослуханого твору та вміє описати свої враження. Підбирає на слух на інструменті нескладні знайомі мелодії. Виконує різноманітні за характером музичні твори з використанням різних виконавських прийомів.

			<p>Знає різницю між маленькою леверсною та концертною педальною арфами.</p> <p>Вміє виставити перемикачі чи педалі перед початком гри.</p> <p>Демонструє впевнену активну артикуляцію пальців, стабільні підняті лікті та знання розташування педалей.</p> <p>Усвідомлює важливість щоденної наполегливої праці.</p> <p>Виконує 1-2 етюди на різні види техніки.</p>
<p>Модуль 2.</p> <p>Розвиток координації рухів та удосконалення штрихової техніки.</p>	<p>Розвиток слухових уявлень про якісний звук.</p> <p>Розвиток самоконтролю над виконавським апаратом учня/учениці.</p> <p>Удосконалення виконавської техніки.</p> <p>Вивчення основних музичних термінів.</p> <p>Підготовка до технічного заліку.</p> <p>Концертний виступ.</p>	<p>16 (з них резервні – 1)</p>	<p>Розуміє як контролювати якість звуку під час виконання різних технічних прийомів.</p> <p>Знає, що таке музична форма та складові частини музичного формування (мотив, речення).</p> <p>Читає з листа п'єси, мелодія яких знаходиться в межах двох октав скрипкового ключа та акомпанементом у басовому ключі, кожною рукою окремо.</p> <p>Вміє аналізувати мелодичні звороти, визначати метроритмічну структуру та підбирати самостійно найбільш зручну аплікатуру для виконання творів.</p> <p>Демонструє належний рівень емоційності під час виконання творів.</p> <p>Вміє організувати, контролювати та систематизувати самостійну роботу.</p> <p>Виконує на технічному заліку гаму та етюд напам'ять, демонструє</p>

			знання основних музичних термінів. Виконує на концерті не менше ніж 1 (один) твір напам'ять.
Модуль 3. Опанування та поступовий перехід до концертної педальної арфи.	Ознайомлення з посадкою за концертною педальною арфою. Постановка рук, фіксація корпусу та ніг. Удосконалення виконання вивчених вправ та технічних прийомів. Удосконалення виконання інтервалів та акордів (тризвуки та їх обернення в межах однієї октави з відіграванням). Поєднання правої та лівої руки в акордових послідовностях. Мажорні та мінорні гами до 3-х ключових знаків в діапазоні 4-х октав обома руками в октаву у двох напрямках, арпеджіо, акорди в них. (рекомендовано виконувати в різних темпах та різними тривалостями: чвертями, восьмими та ін.) Розвиток незалежного та скоординованого руху обох рук у різних напрямках. Концертний виступ.	20 (з них резервні – 2)	Вміє правильно самостійно сісти за концертну арфу, контролює правильність розташування корпусу, рук та ніг. Грає вправи та технічний матеріал для удосконалення різних видів техніки. Виконує вправи на акордові послідовності обома руками. Самостійно контролює свій виконавський апарат під час домашніх чи самостійних занять (використовує дзеркало для контролю власної посадки та постановки, не горбиться, не хитається під час гри, не завертає ноги). Володіє навичкою попереднього планування роботи, чітко визначає послідовність виконання завдань. Вміє проаналізувати своє виконання. Виконує на концерті твір/твори (1-2) напам'ять.
Модуль 4. Удосконалення знань різних технічних прийомів. Продовження роботи над якісним звуковидобуванням. Розвиток музичальності і художнього осмислення виконуваних творів.	Удосконалення знань різних технічних прийомів (гама, арпеджіо, акорди). Мажорні та мінорні гами в межах 4-х октав обома руками в різних темпах. Арпеджіо, арпеджовані акорди тонічного тризвуку з оберненням у діапазоні 3-4 октав обома руками. Робота над якісним звуковидобуванням	18 (з них резервні – 2)	Грає по нотах нескладні музичні твори з використанням обох рук одночасно, звертає увагу на аплікатуру. Виконує вивчені технічні прийоми впевнено, наповненим звуком на <i>f</i> та <i>p</i> . Знає як зробити розподіл навчального матеріалу під час самостійної роботи, його порядок та послідовність, визначає

	(активна артикуляція пальців, кистьовий рух, підготовлена аплікатура, швидкий перенос рук у різні октави). Використання різноманітних творчих форм музикування. Контрольний захід (академічний концерт).		конкретні способи подолання труднощів. Виконує на контрольному заході (академічному концерті) 2 п'єси (1 з яких може бути твором в ансамблевому виконанні) або твір великої форми напам'ять, читає з листа просту незнайому п'єсу.
Всього годин:		70	(з них резервні – 6)

Четвертий рік навчання

Мета четвертого року навчання – опанування мажорних та мінорних гам обома руками в діапазоні 4-5 октав, акордів, арпеджіо по чотири звуки в кожній руці, етюдів та вправ на різні види техніки та колористичні прийоми, творів великої форми та 4-5 різнохарактерних творів (рекомендовано один поліфонічний твір та/або один твір в ансамблевому виконанні) відповідно до індивідуальних здібностей та темпу розвитку учнів.

Зокрема, за підсумками навчального року учні повинні:

знати розташування педалей на концертній арфі та вміти їх переключати під час виконання творів;

знати як позначаються в нотах та відтворюються різноманітні технічні та колористичні прийоми;

виконувати гами, акорди, арпеджіо в повному діапазоні інструмента арфа всіма пальцями обох рук;

читати з листа музичні твори, що виконується обома руками, мелодія яких знаходиться у будь-якій октаві;

легко запам'ятовувати нескладні мелодії та відтворювати їх на інструменті арфа;

виконувати музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням;

усвідомлювати, що система домашніх (самостійних) занять включає в собі тісно пов'язані аспекти: режим занять із визначенням тривалості часу і розподіл навчального матеріалу;

на підсумковому контрольному заході (іспиті) виконувати етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять (одна з яких рекомендована в ансамблевому виконанні), читати з листа незнайому п'єсу (рівня складності другого-третього років навчання).

**Розподіл змісту типової навчальної програми за модулями
четвертого року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин (2 год./тиж.)	Результати навчання
<p>Модуль 1. Опанування педальної техніки на концертній арфі під час виконання творів.</p>	<p>Вивчення мажорних і мінорних гам до 5 ключових знаків. Арпеджіо короткі по 4 пальці двома руками, висхідні та низхідні. Арпеджіо довгі з перекиданням рук по чергово в діапазоні 4-5-и октав. Удосконалення технічного виконання прийомів з прискоренням темпу (акорди та арпеджовані акорди у висхідному напрямку 1-4 пальцями обох рук). Вивчення пунктирного ритму, синкоп. Робота над фразуванням та змістовими наголосами. Формування розуміння необхідності використання різних засобів виразності в залежності від жанру та характеру твору.</p>	<p>16 (з них резервні – 1)</p>	<p>Виконує мажорні та мінорні гами з підкладанням 3-4-х та 1-ого пальців в діапазоні всього інструмента в різних темпах та різними ритмічними малюнками (чвертями, восьмими, тріолями та синкопами) з динамічними відтінками. Виконує пунктирний ритм. Вміє свідомо опрацьовувати гами, вправи та етюди. Тримає на контролі стан виконавського апарату. Вслухається в якість звука та корегує його за потребою. Розуміє, які засоби виразності потрібно використовувати у творах різного жанру та характеру. Відчуває внутрішню мотивацію до процесу читання нотного тексту. Розуміє, що завдяки систематичному читанню тексту з листа отримує і закріплює знання з музичної грамоти. Демонструє художні можливості інструменту та закріплює виконавську техніку.</p>
<p>Модуль 2. Продовження</p>	<p>Удосконалення вміння використовувати різну силу</p>	<p>16 (з них резервні – 1)</p>	<p>Використовує різну силу та якість звука</p>

<p>роботи над технічним розвитком та формуванням художньо-образного мислення.</p>	<p>та якість звука у виконанні творів різного характеру та жанру. Удосконалення прийомів гри у деки, ефекти: «ксилофонне звучання – приглушення струн», нігтьове <i>glissando</i>, удар по струнах «ефект гонга», тремоло всіма пальцями по струнах «ефект гітарного бризчання», стук по деці чи по зовнішній частині корпусу ритмічного малюнку кулаком чи долонею. Продовження роботи над фразуванням, інтонуванням та змістовими наголосами. Технічний залік. Концертний виступ.</p>		<p>у виконанні творів різного характеру та жанру. Виконує різні технічні та колористичні прийоми виконавства. Вільно виконує по нотах та напам'ять музичний матеріал із використанням педальної техніки. Легко запам'ятовує нескладні мелодії і відтворює їх на інструменті. Свідомо опрацьовує гами, вправи та етюди. Вміє під час самостійної роботи першочергово виділити і працювати над важкими місцями в сповільненому темпі. На технічному заліку виконує гаму та етюд напам'ять, підбирає на слух просту знайому мелодію, демонструє знання музичних термінів. Виконує на концерті твір/твори (1-2 п'єси або 1 п'єса та/або 1 етюд) напам'ять.</p>
<p>Модуль 3. Удосконалення опанованих технічних навичок та виконавських прийомів. Оволодіння прийомом флажолетів кожною рукою окремо та <i>etouffe</i>. Виконання творчих завдань.</p>	<p>Продовження роботи над удосконаленням технічних навичок та виконання колористичних прийомів виконавства. Вправи на виконання флажолетів правою та лівою рукою окремо. Удосконалення навичок педальної техніки. Використання функцій T, S, D при підборі акомпанементу. Концертний виступ.</p>	<p>20 (з них резервні – 2)</p>	<p>Впевнено виконує гаму в простих і складних ритмічних малюнках, в різних темпах. Демонструє навички використання педальної техніки під час виконання творів. Самостійно вивчає музичний твір складності другого-третього років навчання. Підбирає на слух різноманітні мелодії, зокрема, українські народні пісні. Використовує функції T, S, D при підборі</p>

			<p>акомпанементу. Демонструє володіння прийомом флажолету кожною рукою окремо та <i>etouffe</i>. Виконує на концерті твір/твори (одну п'єсу або один твір великої форми) напам'ять.</p>
<p>Модуль 4. Виконання творчих завдань. Твір великої форми. Підготовка до підсумкового контрольного заходу.</p>	<p>Робота у вивчених музичних творах над розкриттям художньо-образного змісту із застосуванням відповідних засобів музичної виразності. Удосконалення виконавською техніки. Формування навичок виконавської культури та сценічного виступу. Формування власного емоційного ставлення до музичного твору. Підсумковий контрольний захід (іспит, відкритий академічний концерт).</p>	18 (з них резервні – 2)	<p>Виконує вправи та технічні прийоми в діапазоні всього інструменту. Виконує етюди на різні види техніки. Знає і вміє виставляти перемикачами або педалями всі вивчені тональності. Володіє колористичними прийомами (стук, приглушення, нігтьові глісандо, флажолети та ін.) Демонструє навички педальної техніки під час виконання творів. Виконує напам'ять музичні твори з власним відчуттям та емоційним забарвленням. Регулярно виконує домашні завдання. На підсумковому контрольному заході (іспиті) виконує етюд, твір великої форми або дві п'єси напам'ять (одна з яких може бути в ансамблевому виконанні), читає з листа незнайому п'єсу.</p>
Всього годин:		70	(з них резервні – 6)

5. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль є оцінюванням прогресу учня/учениці, що дає змогу викладачеві відповідним чином адаптувати освітній процес. Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особистісний розвиток учнів, хід опанування ними компетентностей згідно з освітньою програмою та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію. Поточний контроль досягнення учнями результатів навчання здійснюється переважно у формі публічного виступу у відкритих концертах класу, школи, інших концертних заходах не менше ніж два рази на рік з вивченим напам'ять твором.

Навчальні досягнення учня/учениці першого-другого років навчання підлягають вербальному оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

- «має значні успіхи» – високий рівень;
- «демонструє помітний прогрес» – достатній рівень;
- «досягає результату за допомогою вчителя» – середній рівень;
- «ще потребує уваги і допомоги» – початковий рівень.

На третьому-четвертому роках навчання досягнення учнів оцінюються як вербально, так і в балах за 12-ти бальною шкалою.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

Кожен навчальний модуль містить нормативний зміст типової навчальної програми, об'єднаний певною педагогічною метою (завданням) навчальної дисципліни і передбачає формування в учня/учениці певних компетентностей, набуття яких необхідне для досягнення результатів навчання. Елемент поточного контролю – аналіз помилок, допущених учнем/ученицею, та конкретні вказівки для їх виправлення не постають предметом розгляду на першому році навчання, але стають актуальними на подальших навчальних етапах елементарного підрівня.

Починаючи з третього року навчання один раз на рік рекомендується проводити технічний залік для оцінювання технічного розвитку учня/учениці. Проблеми, над якими необхідно працювати, фіксуються в робочій документації та обговорюються з учнем/ученицею і батьками. Цифрового оцінювання такі заліки не потребують.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід (перевідний іспит) відбувається наприкінці кожного навчального року і проводиться у вигляді академічного концерту (відкритого або закритого, з урахуванням психологічних особливостей розвитку дитини і його бажання виступати публічно). Під час оцінювання результати навчання 2 семестру враховують досягнення учня/учениці за модулями (темами) 1 семестру.

Наприкінці кожного навчального року учень/учениця бере участь у контрольних заходах:

на підсумкових контрольних заходах (академічних концертах/іспиті) – наприкінці кожного року навчання виконується програма, що відповідає викладеним вимогам з демонстрацією опанованих компетентностей, викладених в освітній програмі та навчальній програмі з музичного інструменту арфа, напам'ять;

Під час проведення підсумкового контрольного заходу (академічного концерту) на 1 та 2 роках навчання комісія, вербально оцінює індивідуальні досягнення учня/учениці за поточний рік.

На контрольному заході (академічному концерті) наприкінці 3 року навчання комісія обговорює індивідуальний розвиток кожного/кожної учня/учениці. Оцінювання виступу в балах на контрольних заходах відбувається починаючи із третього року навчання. Під час обговорення виступів учнів необхідно звертати увагу на: 1) чистоту інтонації; 2) якість звуку; 3) наявність текстових помилок; 4) темпові та метро-ритмічні неточності; 5) емоційність виконання творів; 6) технічну підготовку учня/учениці; 7) сценічний образ.

Підсумковий контроль результатів навчання учнів четвертого року вивчення навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» здійснюється на **підсумковому контрольному заході (іспиті)**. Під час підсумкового контролю оцінюються всі компоненти вивченого навчального матеріалу:

- 1) формування та розвиток виконавського апарату;
- 2) робота над якісним звуковидобуванням;
- 3) емоційно-образне виконання творів;
- 4) розвиток навичок читання нот з листа;
- 5) розвиток вміння підбирати на слух;
- 6) формування самостійності під час виконання домашніх завдань.

Підготовка випускної екзаменаційної творчої роботи відбувається протягом навчальних годин четвертого року навчання та включає:

- 1) концертний виступ, виконання програми;
- 2) технічний залік;
- 3) читання нот з листа,

Оцінювання на завершальному році опанування навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів із конкретними очікувальними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Зміст і форми поточного та підсумкового контролю

Рік навчання	Програмні вимоги	
	1 семестр	2 семестр
1	–	Підсумковий контрольний захід: виконання 2-3 п'ес.
2	Виконання 2-3 різнохарактерних творів на різні види техніки на концерті класу/відділу/школи тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Підсумковий контрольний захід: виконання 2-3 п'ес (рекомендовано один етюд і твір в ансамблевому виконанні з вчителем або учнем).

3	Виконання 2-3 різнохарактерних творів на різні види техніки на концерті класу/відділу/школи тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Технічний залік. Підсумковий контрольний захід: виконання етюду, 2-х п'єс (одна з яких може бути в ансамблевому виконанні) або твору великої форми.
4	Виконання 2-3 різнохарактерних творів на різні види техніки на концерті класу, відділу, школи, тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Технічний залік. Підсумковий контрольний захід (іспит) – виконання програми: 1. Етюд (може бути виконаний на технічному заліку). 2. Два різнохарактерні п'єси (одна з яких може бути поліфонічною або ансамблевою) або твір великої форми. 3. Читання з листа музичного твору рівня складності другого-третього року навчання.

6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Запропоновані критерії оцінювання учня/учениці дозволяють виявити динаміку процесів, пов'язаних з віковими змінами, рівнем досягнень, результатів навчання за типовою навчальною програмою «Музичний інструмент арфа».

Нижче наведено зразок Свідоцтва досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа» для учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня. Для третього-четвертого років навчання досягнення оцінюються вербально та бально за відповідною шкалою балів (наприклад, високий рівень досягнень «має значні успіхи» дорівнює 10-12 балам).

Свідоцтво досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент арфа»

Характеристика особистих досягнень здобувача освіти	має значні успіхи (10-12)	демонструє помітний прогрес (7-9)	досягає результату з допомогою викладача (4-6)	потребує подальшого вдосконалення (1-3)
Виявляє інтерес до навчання.				
Активно, старанно працює на уроці.				
Вміє формулювати питання про незнайомі поняття.				
Співпрацює в колективі з іншими учнями.				
Демонструє правильну посадку за інструментом.				
Має добре організований та розвинений виконавський апарат.				
Демонструє сформовані виконавські рухи з координацією та синхронізацією рухів рук та пальців з артикуляцією в долонь.				

Володіє культурою звуковидобування та звукотворення.				
Застосовує засоби музичної виразності (динаміка, темп, агогіка, тощо), як елементи музичної мови, що необхідні для відтворення характеру та художнього образу музичного твору.				
Демонструє впевнені навички арфової виконавської техніки.				
Читає з листа нескладні твори.				
Підбирає знайомі мелодії українських народних пісень.				
Знає правила поведінки під час мистецьких заходів.				
Самостійно розбирає та вчить нескладні музичні твори.				
Самостійно виконує навчальні завдання.				
Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності.				

Свідоцтво рекомендовано заповнювати кожного семестру або раз на рік.

Оцінювання на завершальному році опанування типової навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учня/учениці з конкретними очікуваними результатами навчання – підсумковими вимогами випускного класу, визначеними освітньою програмою.

7. Список рекомендованої літератури

1. Гиньова О. В. Казкові сузір'я (інструментальні ансамблі за участю арфи 1-4 класи) : педагогічний репертуар мистецької школи / перекладання, викон. ред. О. В. Гриньова, авт.-упоряд. О. В. Гриньова. Київ, 2019. 31 с.
2. Гумен О. Українська музика для арфи : перекладення для арфи у формі посібника для учнів 2-5 класів музичних шкіл. Київ, 2009. 24 с.
3. Гумен О. Українська музика для арфи : збірка п'єс та перекладень / авт.-упоряд. О. І. Гумен. Дніпро, 2019. Вип. 2. 75 с.
4. Детские пьесы для арфы / сост. и ред. С. Маркичева. Москва, 1987. Вып.1. 72 с.
5. Дымская О. Арфа. Хрестоматия. 1-й год обучения. Для ДМШ, ДШИ, лицеев искусств. Санкт-Петербург: Композитор, 2018. 64 с.
6. Дымская О. Арфа. Хрестоматия. 2-й год обучения. Для ДМШ, ДШИ, лицеев искусств. Санкт-Петербург: Композитор, 2018. 68 с.
7. Эрдели К. Сборник легких пьес для арфы. Москва : Музгиз, 1938. 51 с.
8. Эрдели К. Десять легких пьес для арфы. Москва : Музгиз, 1951. 13 с.
9. Лапина Л. Маленькому арфисту (для учащихся начальных классов ДМШ и ДШИ и лицеев искусств). Санкт-Петербург : Союз художников, 2012. 26 с.

10. Карш Н. Маленькие сказки для арфы [Ноты] : младшие классы ДМШ / ред. А. Курканова. Санкт-Петербург : Композитор, 2005. 10 с.
11. Маленький арфист [Ноты] : этюды, пьесы и упражнения для учащихся ДМШ и ДШИ : 1-4 годы обучения / сост. Д. Ерофеева. Санкт-Петербург : Союз художников, 2016. 44 с.
12. Маленькому арфисту : хрестоматия педагогического репертуара. Пьесы и этюды. 1-4 кл. ДМШ / сост. Т. Чермак. Москва : Классика XXI, 2000. 80 с.
13. Парфенов Н. Школа игры на арфе / под ред. М. Мchedelova. Москва, 1972. 240 с.
14. Парфенов Н. Школа игры на арфе / под ред. М. Мchedelova. Москва, 1960, 295 с.
15. Пособие для начинающих. Арфа [Ноты] : музыкальное произведение, инструментальное / В. Ларина. Москва : Ларина В., 2010.
16. Рубин М. Школа начального обучения на арфе. Москва, 2007. 158 с.
17. Тихонова В. Цикл п'єс для арфи «Лісові замальовки» : посібник-путівник по сучасним прийомам гри на арфі для дітей. Київ, 2013. 36 с.
18. Хрестоматия для арфы. 3-4 классы ДМШ. Пьесы, этюды, ансамбли для арфы / сост. М. Рубин. Москва, 1985. Вып. 2, 3. 127 с.
19. Хрестоматия педагогического репертуара для арфы. 3-4 кл. / сост. М. Рубин. Москва, 1985. 134 с.
20. Хрестоматия педагогического репертуара для арфы (ч.1) 1-3 кл. / сост. М. Рубин. Москва, 1970. 135 с.
21. Хрестоматия педагогического репертуара для арфы. 1-2 кл. / сост. М. Рубин. Москва, 1988.
22. Хрестоматія. П'єси, етюди, ансамблі для арфи (вип. 2). 3-4 кл. / сост. М. Рубін. Москва, 1973. 146 с.
23. Цикл п'єс для скрипки та арфи (фортепіано) для 2-6 класів / перекладення та упоряд. О. Агапова. *Музична школа*. Київ, 2015. Вип. 78. 39 с.
24. Юным арфистам : пособие для начинающих / сост. Л. Когбетлиева. Москва, 1990. 73 с.

ДОДАТКИ

Репертуар учня арфіста на елементарному підрівні:

1 рік навчання:

Етюди

Гнесіна О. Етюд № 2 До бемоль мажор, Етюд № 33 До мажор

Когбетлієва. Л. Етюд № 7 До мажор, Етюд № 13 Фа мажор, Етюд № 14 До мажор

Мchedelov M. Етюд № 13а До мажор, Етюд № 30 Соль мажор

Поццолі Е. Етюди №№16, 18

Рубін М. Етюд № 1 До бемоль мажор, Етюд № 15 До бемоль мажор, Етюд № 23 До бемоль мажор

П'єси

Антюфєєв Б. «Чапля»

Арман Ж. «П'єса»

Білоруська народна пісня «Колискова»

Босіо Г. «Гарна зірка», «Мишка», «Пінгвін-артист», «Жабки»

Волков В. «Перші кроки»

Гедіке О. «Китайська мелодія»

Гранжані М. «Патруль», «Пісня», «Наковальня», «Трохи сумно» (рос. «Немного грустно»), «Три години» (Три часа), «Крок за кроком»

Дитяча пісня «Ладушки-ладушки», «На зеленому лузі»

Дитяча українська пісенька «Лети, горобчику» (обр. М. Рубіна)

Захар'їна Т. «Колискова»

Іпполітов-Іванов М. «Весняна пісня»

Іспанська дитяча пісня «У моєму прекрасному замку»

Кабалевський Д. «Маленька полька», «Пісенька», «Колискова», «П'єса», «Маленьке скерцо», «Жарт» (Шутка), «Веселий випадок» («Забавный случай»), «Їжачок»

Калінніков В. «Котик»

Канга С. «Жартівливий блазень», «Колискова королеви Марії», «Марш дерев'яного солдата», «Королівський човен»

Карасева В. «Корова»

Киргизька народна пісня

Когбетлієва Л. «Годиннички», «Фонтан», «Вальс»

Королькова С. дитячі пісні «Андрій...», «Сонечко, сонечко», «Тілі-бом», «Про Ваню», «Сорока-ворона», «Зайчик», «Балалайка», «Лягушки», «Пісочний домік» (пер. О. І. Гумен)

Красєв М. «Зайка», «Про котю»

Латиська народна пісня «Зозуля»

Лещінская Ф. «Маляр»

Осокін М. «Ніжно», «Пружність»

Російська народна пісня «Поет, поет соловушка» (пер. М. Рубіна)

Російська народна пісня «Селезень»

Рубін М. «Молоточки», «Перекличка»

Рюїгрок А. «Ляльковий танок» («Кукольный танец»)

Сирійський народний танок «Зейнам»

Слонов Ю. «Валя заграла» (Валя заиграла)

Старовинна козацька пісня «Ходить Сенюшка горою»

Татарська народна пісня «Зима»

Угорська народна пісня «Де ти був, мій баране»

Українська народна пісня «Веселі гуси»

Українська народна пісня «Дівка в сінях стояла»

Українська народна пісня «Журавель»

Фрід Г. «Старовинний годинник»

Хаджаєв П. «Світлячки»

Хереско Л. «Кіт-ласун» («Кот-лакомка»), «Метелик»
 Холмінов А. «Протяжна»
 Andres B. «Marelles» №№ 1-6
 McDonald S. «Stars», «Cartwheels», «Carnival Suite».

2 рік навчання:

Етюди:

Кастнер А. Етюд № 47 Мі бемоль мажор
 Рубін М. Етюд № 51 До мажор
 Черні К. Етюд № 70 Фа мажор
 Осокін М. Етюд № 69 мі мінор
 Барток Б. Етюд № 85, Етюд № 86
 Рубін М. Етюд № 26 Ре мажор
 Мчеделов М. Етюд № 30 (3) Соль мажор
 Гнесіна О. Етюд № 33 (4) До мажор
 Шитте Л. Етюд № 45 (1),(2).
 Поццолі Е. Етюд №16,18
 Когбетлієва Л. Етюд № 19 Мі бемоль мажор
 Кастнер А. Етюд № 21 Мі бемоль мажор, Етюд № 31 Мі бемоль мажор, Етюд № 32 Мі бемоль мажор.

П'єси

Абелєв Ю. «Санчата»
 Арман Ж. «П'єса»
 Байер Ф. Веселий настрій
 Білоруська народна пісня «Колискова»
 Волков В. «Світлячки», «Перші кроки», «Сонячний зайчик»
 Гедіке О. «Веселка», «Заїнька», «Полька»
 Глінка М. Уривок з опери «Іван Сусанін»
 Гранжані М. «Крок за кроком», «Маленький вальс», «Маленький вальс», «Опівнічні зірки»
 Гудіашвілі Н. «Імітація», «Гра»
 Дроздов А. «Старовинний танець»
 Ерделі К. «Проста пісенька»
 Естонська пісня
 Захар'їна Т. «Колискова»
 Іполітов-Іванов М. «Весняна пісня»
 Кабалевський Д. «Колискова», «Їжачок», «Маленьке скерцо», «Пісенька», «Забавний випадок», «Казочка»
 Канга С. «Танок нарцисів», «Серенада», «Сарабанда для Сільвії», «Арфа короля Давида», «Скакаючий Джек», «Звучать труби», «Старий дідусевій годинник», «Сяючий зал», «Королівський човен»
 Когбетлієва Л. «Танок», «Фонтан», «Маленька прелюдія», «Вальс»
 Колодуб Л. «Гопак», «Пісня ведмедика»

Курочкін В. Вальс із сюїти «Бал в ляльки»
 Латиська народна пісня (обр. А. Жилінського)
 Ліщинська Ф. «Маляр»
 Любарський Н. «Чеська пісня»
 Майкапар С. «Прелюдія»
 Мединь Я. «Пісня ткачів»
 Моцарт В. «Гумореска»
 Мясковський М. «Ніби вальс» («Вроде вальса»)
 Осокін М. «Ніжно»
 Разоренов С. «Карусель»
 Російська народна пісня «Заїнька попляши»
 Російська пісня (обр. К. Ерделі)
 Ростимашенко Т. «Дзвіночки»
 Рубін М. «Вальс»
 Саті Є. «Що сказала маленька принцеса тюльпанів»
 Смирнова Т. «Колискова»
 Сперонтес «Менует»
 Старовинна французька пісня
 Старовинний танець «Алеманда»
 Татарська пісня
 Тихонова В. «Ведмедик іде на сніданок», «Зозуля та дятел»
 Угорська народна пісня (обр. А. Корнеа-Йонеску)
 Українська народна пісня «Журавель»
 Українська народна пісня «Ой ти, дівчина заручена»
 Філіпп І. «Колискова»
 Фрід Г. Повільний танок, Старовинний годинник
 Хаджаєв П. «Світляки»
 Хосровян Є. «Кочарі»
 Чеська народна пісня «Янечек» (обр. В. Гевексмана)
 Шеверзашвілі М. «Лізгінка» (грузинський народний танок)
 Geslin Y. «Complainte»,
 Rothstein S. «The Happy Frog»
 Andres B. Charades

Ансамблі:

Андре Б. Діадеси № 1 (для дуету арф)
 Ваденсауел Ж. «Номер один» (для ансамблю арфістів пер. О. І. Гумен)
 Ірландська народна мелодія «Мій танцювальний день» (для дуету арф)

3 рік навчання:

Етюди:

Барток Б. Етюди №№ 85, 86
 Бокса Н. Етюди №№ 30, 35, 36, 37, 38, 42, 43, 47, 65, 74
 Гедіке О. Етюд До Мажор.

Кастнер А. Етюди №№ 16 ,21 ,25, 28, 31, 32, 34
 Моцарт В. Етюд № 39
 Раухвергер М. Етюд № 50
 Рубін М. Етюди №№ 39, 51, 61
 Черні К. Етюд До Мажор.

П'єси:

Александров А. «Вальс»
 Андре Б. Збірка п'єс «Гра в класики», Збірка п'єс «Акварелі»
 Баєр Ф. «Веселий настрій»
 Байєр Ф. «Галоп», «Спогад»
 Бетховен Л. «Пісенька»
 Гайдн Й. «Менует»
 Гедіке О. «Рігодон», «Веселка», «Полька», «Мазурка»
 Гендель Г. «Менует», «Арія»
 Гранжані М. «Маленький вальс», «Мрії»
 Гречанінов А. «Мазурка», «На гойдалці», «Щаслива зустріч»
 Гречанінов О. «Маленький жебрак»
 Гудіашвілі М. «Гра»
 Гумель І. «Екосез»
 Густавсон Г. «Жарт»
 Дандріє Ж. «Менует»
 Ерделі К. «Сумна», «Задушевна»
 Жилинський О. «Латиська народна полька»
 Кабалевський Д. «Веселий випадок», «Наче вальс», «Маленька полька»
 Канга С. «Гірська річка», «Місто привидів», «Сніг у горах», «Чарівний потяг»,
 «Полька принцеси»
 Кірнбергер І. «Менует», «Танок»
 Когбетлієва Л. «Танок», «Фонтан»
 Колодуб Л. «Пісня ведмедика», «Гопак» (пер. О. І. Гумен)
 Колодуб Ж. «Веснянка» (пер. О. І. Гумен)
 Куперен А. «Менует»
 Лауменскене Е. «Маленька балада»
 Любарський Н. «Чеська пісня»
 Майкапар С. «Прелюдія»
 Моцарт В. А. «Глісандо-вальс» («Хліб з маслом»), «Менует», «Буре»
 Мясковський М. «Ніби вальс» («Вроде вальса»)
 Парусінов А. П'єса
 Персел В. Арія, Менует
 Прокоф'єв С. «Ходить місяць над лугами»
 Разоренов С. «Карусель»
 Рейнике К. «Андантино з сонатини»
 Ростимашенко Т. «Дзвіночки»
 Саті Є. «Що сказала маленька принцеса тюльпанів»

Сен-Люк Ж. «Буре»
 Смирнова Т. «Дощик»
 Старовинний танець «Контрданс-екосез»
 Телеман Г. «П'еса»
 Тихонова В. «Білка», «Їжачок та мурашки»
 Тюркський танець «Узундара»
 Українська народна пісня «Журавель»
 Українська народна пісня «Ой ти, дівчино, зарученая»
 Хассельманс А. «Колискова», «Прядка»
 Холмінов А. «Струмочок»
 Хренніков Т. Колискова Світлани
 Чайковський П. Колискова з опери «Мазепа»
 Шаверзашвілі М. «Лезгінка»
 Шуман Р. «П'еска»
 Щуровський Ю. «Зозуленька», «Голуб воркує»
 Яхніна О. «Пісенька»
 Андре Б. «Marelles» №№7-12
 Rothstein S. «Camel train»

Твори великої форми:

Бокса Н. Варіації
 Ванхелі Л. «Алегро» з сонати C-dur
 Ванхелі Л. Сонатина
 Гендель Г. Сонатина
 Денкомб В. Сонатина
 Діабеллі А. Сонатина (I частина)
 Кулау Ф. Тема з варіаціями
 Моцарт В. А. Тема з варіаціями
 Рейніке К. «Андантино з сонатини»

Ансамблі:

Англійська народна пісня «Спи, малюк» (для арфи і скрипи)
 Андре Б. «Діадеси» (для дуету арф),
 Білоруська народна пісня «Перепілочка» (для арфи і скрипи)
 Ваденсауел Ж. «Номер один» (для ансамблю арфістів пер. О. І. Гумен)
 Войтал Л. «Казка з моху і папороті» (для арфи і скрипи)
 Ірландська народна мелодія «Мій танцювальний день» (для дуету арф)
 ірландська народна пісня «Зелені рукави» (для тріо арф)
 Моцарт В. А. «Колискова» (пер. О. В. Гриньової)
 Сігмейстер Е. «Потяг їде» (пер. О. В. Гриньової)
 Федкович В. «Буря» (для арфи і скрипи)
 Шостакович Д. «Вальс» (для дуету арф пер. О. В. Гриньової)
 Шуберт Ф. «Вальс» (для арфи і скрипи)

4 рік навчання:*Етюди:*

Барток Б. Етюди №№ 85, 86

Бокса Н. Етюди №№ 4, 17, 21, 26, 42, 43, 47, 59, 30, 35, 36, 37, 38, 65, 74

Гедіке О. Етюд До мажор.

Гнесіна О. Етюд «Дощик»

Кастнер А. Етюди №№ 21, 25, 28, 31, 32, 34, 40, 43, 47

Моцарт В. Етюд № 39

Обертюр К. Етюди №№ 111, 110

Осокін М. Етюд № 69

Парфьонов М. Етюд Мі бемоль мажор, Етюд Фа мажор

Раухвергер М. Етюд № 50

Рубін М. Етюди №№ 46, 51, 61

Черні К. Етюд № 70

П'єси:

Александров А. «Вальс»

Андре Б. Збірка п'єс «Гра в класики», Збірка п'єс «Акварелі»

Арман Ж. «Фугетта»

Байєр Ф. «Веселий настрій», «Галоп»

Барток Б. «П'єса»

Бах Й. «Менует», «Марш», «Арія», «Полонез», «Волинка», «Прелюдія», «Жигетта», «Маленька прелюдія»

Бах Й. С. «Волинка»

Беркович І. «Прелюдія»

Бетховен Л. «Сурок»

Вітлін В. «Гуслі»

Гедіке О. «Рігодон», «Веселка», «Маленька п'єса», «Полька», «Мазурка»

Глієр Р. Монгольська пісенька

Глінка М. «Полька»

Глюк Х. Арія

Гнесіна О. «Дзига» («Волчок»)

Годфруа Ф. «Пісня без слів»

Гранжані М. «Міліса», «Мрії», «Добрий день, пане Рамо», «Баркарола»

Гріг Е. «Арієтта», «Вальс»

Губа В. «Вишуканий вальс» (пер. О. І. Гумен)

Гудіашвілі М. «Пісня фаєтонщика»

Гурільов А. «Матушка-голубушка»

Густавсон Г. «Мавританський сад»

Дваріонас Б. «Млин»

Дроздов А. «Старовинний танок»

Ерделі К. «Задушевная»

Жилинський О. «Латиська народна полька»

Зіронг В. «Арабеска»

Ізмайлов А. «Сон»
 Кабалевський Д. «Клоуни», «Токаттина»
 Кабалевський Д. «Ніби вальс»
 Канга С. «Сніг у горах», «Заклинач змій», «Чарівний поїзд», «Зачарований палац», «Обізянчі теревені», Заклинання чарівника», «Сніданок гоблінів», «Сад мрій», «Світ на світанку»
 Карш Н. «Пісня труба», «Бузькові сутінки»
 Кірнбергер І. «Гавот»
 Колодуб Ж. «Бугі-вугі» (пер. О. І. Гумен)
 Кореллі А. «Сарабанда»
 Косенко В. «Дощик», «Скерцино»
 Лауменскене Е. «Маленька балада»
 Магіденко О. «Дві п'єси: Етюд-вальс. На хвилях»
 Майкапар С. «Жалоба», «Вальс», «Менует», «Прелюдія»
 Макдональд С. «Місячне світло»
 Моцарт В. А. «Буре», «Менует», «Арія», «Арієтта», «Анданте»
 Мурзін В. «Ковалі»
 Мясковський Н. «Весняний настрій»
 Надерман Ф. «Прелюдія», «Токата»
 Осокін М. «Прелюдія»
 Поссе В. «Пісня без слів»
 Прокоф'єв С. «Ходить місяць над лугами»
 Раков М. «Ранковий урок»
 Ребіков В. «Гра в солдатики»
 Рен'є А. «Біля струмка»
 Сасько Г. «Перший пролісок» (пер. О. І. Гумен)
 Свірідов Г. «Перед сном»
 Скарлатті Д. «Арія»
 Скорик М. «Спомин»
 Смирнова Т. «Дощик»
 Сокальський В. «У гаю»
 Старовинний танець «Контрданс-екосез»
 Степаненко М. «Вечірня мелодія» (пер. О. І. Гумен)
 Стоянов В. «Сніжинки»
 Тактакішвілі Ш. Вальс
 Тихонова В. «Біллка», «Ведмедик іде на сніданок», «Джміль та коник», «Зозуля та дятел», «Їжачок та мурашки», «Танок зайчика», «Метелики», «Розмова вітру та роси»
 Тюркський танець «Узундара»
 Угорська мелодія
 Флотов Ф. «Остання троянда»
 Хасельманс А. «Маленька казка», «Прядка», «Колискова»
 Хачатурян К. «П'ятнашки»
 Холмінов А. «Струмочок»

Хренніков Т. «Пастораль»
 Чайковський П. «Колискова», «Старовинна французька пісня», «Хвороба ляльки», «Мазурка»
 Шаверзашвілі М. «Лезгінка»
 Шопен Ф. «Весна»
 Шостакович Д. «Шарманка»
 Шотландська пісня
 Шульгін Л. «Біля моря»
 Шуман Р. «П'єса»
 Щуровський Ю. «Зозуленька», «Український танець», «Голуб воркує»
 (пер. О. І. Гумен)
 Яхніна О. «Пісенька»

Поліфонічні твори:

Арман Ж. «Фугетта»
 Бах Й. С. «Менует», «Прелюдія»
 Гайдн Й. «Менует»
 Гендель Г. «Менует»
 Глюк Х. «Менует»
 Кореллі А. «Сарабанда»
 Локателлі П. «Менует»
 Моцарт В. А. «Менует»
 Моцарт Л. «Арія», «Буре»
 Пахельбель Й. «Сарабанда»
 Персел Г. «Арія»
 Телеман Г. «П'єса»

Твори великої форми:

Андре Б. Варіації «La Gambit»
 Бартелемон Ф. Сонатина №2
 Бокса Н. «Тема з варіаціями»
 Ванкемпен «Варіації на Уельський гімн»
 Ванхелі Л. «Алегро» з сонати C-dur, «Сонатина»
 Гедіке О. Сонатина
 Гендель Г. Сонатина
 Діабеллі А. Сонатина (I частина)
 Ерделі К. Варіації на тему російської народної пісні «Зеленоє моє ты виноградь»
 Кулау Ф. Тема з варіаціями
 Моцарт В. А. Тема з варіаціями
 Надерман Ф. «Токката»
 О'Каролайн Т. Концерт
 Пратт С. Соната в класичному стилі
 Рейніке К. «Андантіно з Сонатини»

Чімарозо А. «Соната»

Ансамблі:

- Агапова Д. «Ванільна мрія» (для арфи і скрипки)
- Англійська народна пісня «Спи, малюк» (арфи і скрипки)
- Білоруська народна пісня «Перепілочка» (арфи і скрипки)
- Вебер К. М. Вальс із опери «Вільний стрілець» (для дуету арф)
- Гиану М. «Орфей» (для дуету арф)
- Дунаєвський І. «Колискова» (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Ірландська народна пісня «Вітер» (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Ірландський народний марш «Бріана Бору» (для 2-х флейт та арфи)
- Лан'є Дж. «Спів чарівної пісні» (для дуету арф)
- Ловланд Р. «Пісня таємничого саду» (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Мольнар Ж. «Гумореска», Сюїта «Менует, Гавот, Сарабанда, Куранта» (для дуету арф)
- Моцарт В. А. Танець №1, Танець №2 (для двох арф пер. Л. Гордзевич)
- Респігі О. «Сициліана» (для дуету арф пер. О. В. Гиньової)
- Рота Н. «Час для нас» (з к/ф «Ромео і Джульєта») (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Старовинна англійська балада і жига (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Українська народна пісня «Ніч яка місячна» (для 2-х скрипок і арфи пер. О. Агапової)
- Українська народна пісня «Сиджу я край віконечка» (для арфи і скрипки пер. О. Агапової)
- Українська народна пісня «Сонце низенько» (для дуету арф пер. О. І. Гумен)
- Чайковський П. «Неаполітанська пісенька» (для арфи і фортепіано пер. О. І. Гумен)
- Чаклан А. «Колискова» (для дуету арф або арфи і фортепіано)
- Шуберт Ф. «Вальс» (для арфи і скрипки)